

Rekenkamers in een veranderende politieke context

*Voorjaarscongres Vereniging van Rekenkamers
19 juni 2026*

**Nederlandse
School voor
Openbaar
Bestuur**

**Martin Schulz
Annemarie van der Wilt
Christiaan van der Kaaij**

Opbouw workshop

We hebben maar een uurtje samen, dus laten we snel beginnen:

1. Korte bespreking van ons onderzoek: aanleiding en vraagstelling

Gesprek

2. Eerste verkenning van een mogelijk richting en betekenisgeving

Gesprek

Wie zijn wij?

Moet er een school komen in Veghels Buiten? D66 vindt van wel.

INGEZONDEN BRIEF

Waarom geen school in Veghels Buiten?

23 mei 2018, 11:39 Ingezonden 3.406 keer gelezen

VEGHEL | D66 snapt er niets van dat er geen school wordt gebouwd in Veghelse Buiten. De politieke partij uit Meerijstad stuurt politieke vragen naar de gemeenteraad en die worden, als het goed is, volgende week donderdag behandeld. Lees hieronder de ingezonden brief van D66 Meerijstad.

STRATEGIE

Fragiliteit
just not for us

Robuustheid
just in case

Veerkracht
just for once

Agiliteit
just in time

Antifragiliteit
just for now

van

naar

Casussen gezocht voor onderzoek NSOB

“Rekenkameronderzoek dat telt”

Goed rekenkameronderzoek is onafhankelijk en verzamelt met behulp van betrouwbare methoden informatie over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van beleid. Er is veel goed rekenkameronderzoek. Maar rekenkameronderzoek *dat zijn werk goed doet*, brengt het politieke gesprek verder of op gang – en dat blijkt lastiger, wijzen recente onderzoeken uitgevoerd [voor](#) en [door](#) de Vereniging van Rekenkamers uit.

Op zoek naar doorwerking: leidraad of ladekast?

2004: Instrumenteel / Conceptueel / Agenderend / Politiek-Strategisch

2008: Procedureel / Beleidsmatig / Maatschappelijk

Doorwerking (of, breder, **impact**) wanneer:

- Communicatiekwaliteit, bruikbare aanbevelingen, tijdig, competent
- Commitment van de organisatie voor evaluatie, politiek klimaat
- Betrekken van stakeholders

Doelmatige, doeltreffende en rechtmatige inzet van geld en taken om zo te *helpen*

HOE DAN?

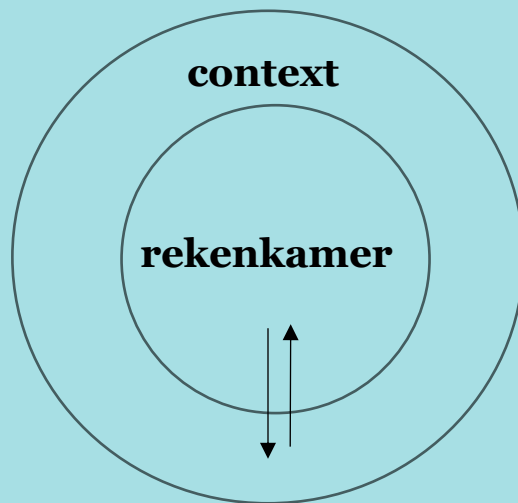
Dubbele vraag

Rekenkameronderzoek in context

- Hoe betrekken rekenkamers de context in hun onderzoeken?

De context van de rekenkamer

- Hoe gaan rekenkamers om met contexten die haar betrekken?

Er is wel iets aan de hand...

RTV Utrecht

Rekenkamer rapport over Overvecht rechtstreeks de la in

Marc van Rossum du Chattel 30 juni 2025, 06:00 • 5 minuten leestijd

© Marc van Rossum du Chattel

Utrecht - Een kritisch rapport over de steun aan probleemwijk Overvecht is voor publicatie in een la verdwenen. Het rapport werd opgesteld door de Utrechtse Rekenkamer. Die stelt dat de conclusies van het rapport inmiddels achterhaald zijn en weigert daarom het rapport te openbaren.

DUIC Tip DUIC

Rekenkamer Utrecht biedt excuses aan voor ontstane onrust over onderzoek Overvecht

ALGEMEEN 11/7/25 - 10:13 Door: Redactie

Overvecht. Foto: Robert Oosterbroek

De Rekenkamer Utrecht heeft excuses aangeboden voor de onrust die is ontstaan na het stopzetten van een onderzoek naar het gemeentelijk beleid in Overvecht. De Rekenkamer erkent dat zij de impact van die beslissing heeft onderschat.

RTV Utrecht

Politieke partij DENK overweegt motie van wantrouwen tegen Utrechtse rekenkamer

Marc van Rossum du Chattel 8 juli 2025, 07:00 • 3 minuten leestijd

© Marc van Rossum du Chattel / RTV Utrecht

Utrecht - Als het aan Mahmut Sungur (DENK) ligt, maakt de Utrechtse rekenkamer een rapport over de Utrechtse wijk Overvecht direct openbaar. Als de rekenkamer dat blijft weigeren, dient Sungur wellicht een motie van wantrouwen in tegen de rekenkamer.

De zaak draait om een onderzoek dat de

Onafhankelijke organen politiseer je niet?

Ter bespreking

Aan de **tafels**

Bespreek de volgende vragen (aan de hand van lopend of recent afgerond onderzoek):

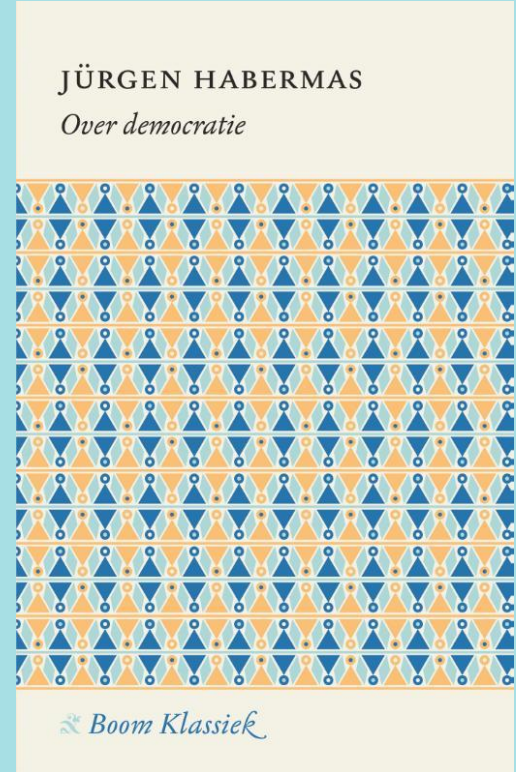
- 1) Welke context betrekken/betrokken wij in ons onderzoek?
- 2) Welke context betreft/betrok ons voor/door ons onderzoek?
- 3) Welke rol nemen we in relatie tot die context overwegend aan?

Schrijf de antwoorden op **post-its** en plak deze op (in de drie kaders)

10 minuten, daarna 5 minuten nabespreken

Deliberatieve democratie

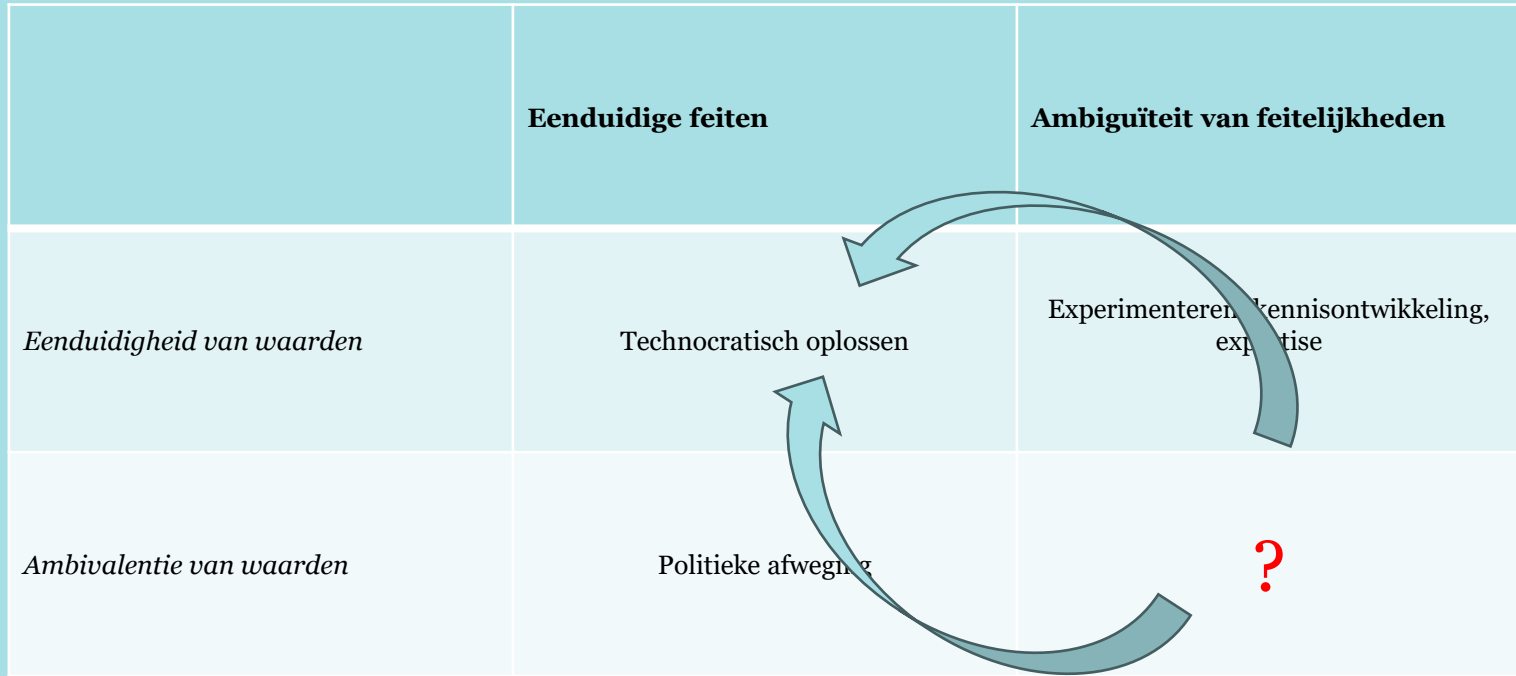
- Openbaar debat en uitwisseling van argumenten
- Redelijkheid en argumentatie
- Diversiteit en inclusiviteit van perspectieven
- Politieke beslissingen op basis van 'algemeen belang'
- Consensusvorming
- Ondersteund met objectieve feiten en neutrale kennis

‘Ammonia Avenue’: strijd om de werkelijkheid

Consensus nastreven: dynamiek van ambiguïteit én ambivalentie

Agonistische democratie

- Strijd en conflict over verschillen
- Passie, emotie en macht zijn politiek legitiem
- Blijvende verschillen en onoverbrugbare conflicten
- Politieke beslissingen als tijdelijke machtsverhouding
- Voortdurende contestatie, hegemonie
- Politiek betwiste feiten en kennis, concurrerende normenkaders

Chantal
Mouffe

Over het politieke

Klement / Pelckmans

Debat: betekenis voor rekenkamers?

- Bewustzijn van de *aard* van de politieke context, en dan misschien ook wel:
 - Erkenning betwistbaar normenkader: het is 'een', niet 'het' normenkader
 - Erkenning: bestuurders worden 'after the fact' met normenkaders geconfronteerd
 - Politiek van Tellen en DataVerhalen
- Kortom:
 - Erkenning van de eigen normativiteit zonder daaraan afbreuk te doen
 - Bereidheid tot debat over reikwijdte, betwistbaarheid en grenzen

Atypisch: je hoofdvraag aan het einde?

Misschien is de vraag die we met elkaar te beantwoorden hebben wel:

Op welke manier kan een rekenkamer met haar onderzoek politiek debat op gang brengen, zonder daar zelf aan ten onder te gaan?

**We zijn benieuwd naar uw reactie, gedachten,
suggesties en kritieken ...**